

Галицька О.В.,
 Науковий керівник – **Литвин О.Є.,** к.е.н., доц.
ДВНЗ “Університет банківської справи”

МІСЦЕ УКРАЇНИ У СВІТОВОМУ ГОСПОДАРСТВІ: ПЕРСПЕКТИВИ ТА ВИКЛИКИ

Загальновідомо, що основними партнерами України безпосередньо у сфері торгівлі являються країни ЄС і країни СНД. За останніми даними експорт України з країнами ЄС зріс в середньому на 20,6% у 2017 р. [1].

З точки зору визначення особливостей функціонування економіки України та основних проблем для початку необхідно визначити, яке місце посідає Україна на світовому ринку.

Таблиця 1

Позиція України в рейтингу конкурентоспроможності, 2016-2018 рр.

Країна	Рейтинг 2017-2018		Рейтинг 2016-2017	
	Місце	Показник	Місце	Показник
Росія	38	4,64	43	4,51
Польща	39	4,59	36	4,56
Литва	41	4,58	35	4,60
Грузія	67	4,28	59	4,32
Таджикистан	79	4,14	77	4,12
Україна	81	4,11	85	4,00

Побудовано автором на основі джерела [2]

За даними Міжнародного економічного форуму, було визначено позицію України в рейтингу конкурентоспроможності: 81 місце із показником в 4.11. Доцільно зазначити, що в минулому році Україна знаходилась чотирма позиціями нижче, що свідчить про те, що економічні показники покращились.

Також проглядається така тенденція: всі країни окрім Російської Федерації та України втратили в середньому 4,75 пункти, в той час як Україна піднялась у рейтингу на 4 пункти, а Росія на 5 пунктів відповідно.

Як ми бачимо з таблиці 2 основним партнером України як з експорту, так і з імпорту є країни ЄС. Їх частка становить 40,5% в експорті та 41,9% в імпорті відповідно. Це свідчить про те, що між країнами ЄС та Україною існує тісна торгівля, що включає не лише реалізацію європейською продукції на вітчизняних ринках, але і відкритий доступ українських товарів до світового ринку. Європейські ринки є доволі привабливими для реалізації українських товарів, так як країни Європи є найбільшими з країн-сусідів України за ВВП і кількістю жителів.

Отже, зростання обсягів реалізації саме на цих ринках можна вважати задоволенням доволі високих вимог населення даних країн і поштовхом для удосконалення, модернізації та підвищення інноваційності виробництва експортованих товарів.

Таблиця 2

Основні партнери України в сфері торгівлі, 2017 р.

Категорія №	Експорт		Імпорт	
	Партнер	Частка. %	Партнер	Частка. %
1	ЄС	40,5	ЄС	41,9
2	Росія	9,1	Росія	14,5
3	Туреччина	5,8	Китай	11,4
4	Індія	5,1	Білорусь	6,5
5	Єгипет	4,2	США	5,1
6	Китай	4,7	Швейцарія	3,4
7	Білорусь	2,6	Туреччина	2,5
8	США	1,9	Японія	1,5
9	Молдова	1,6	Індія	1,1
10	Ізраїль	1,4		

Побудовано автором на основі джерела [3]

Також варто зазначити, що однією з найважливіших сфер для України є забезпечення інвестиційної привабливості країни, що відкриє нові можливості для національного товаровиробника та міжнародного співробітництва.

За даними Державної служби статистики України обсяг прямих іноземних інвестицій в Україну за 2017 р. становить 39 144,0 млн. дол. США. У той самий час 27 465,5 млн. дол. США з них – це інвестиції, що надійшли з країн ЄС, що становить 70,16% від усього обсягу.

Проаналізувавши сектори економіки, в які надходили іноземні інвестиції, було виявлено, що найбільші обсяги надходжень прямих інвестицій зафіксовані в таких напрямках: 10 324,4 млн. дол. США надійшло до інституцій, які функціонують на страховому ринку і ринку фінансових послуг та 9 550,2 млн. дол. США було спрямовано до промислових підприємств. Основними іноземними інвесторами виступають такі країни як: Кіпр, Нідерланди, Російська Федерація, Велика Британія, Віргінські Острови, Німеччина, Швейцарія.

Сфери, які були пріоритетними за обсягами надходження в 2016 році є: промисловість – 33,3%, лісове та рибне господарство – 13,8%, будівництво – 12,6%, інформація та телекомунікації – 4,8%, оптова та роздрібна торгівля; ремонт автотранспортних засобів і мотоциклів – 7,7%, транспорт, складське господарство, поштова та кур'єрська діяльність – 7,6%, державне управління й оборона; обов'язкове соціальне страхування – 5,9%.

Але, основним джерелом фінансування капітальних вкладень все ще залишаються власні кошти підприємств та організацій, за рахунок яких у 2016 році було освоєно 69,4 відсотка капіталовкладень. Також, найбільшим недоліком інвестиційного клімату в Україні є надзвичайно високий рівень корупції (за рейтингом Doing Business Україна має 29 балів, в даному оцінюванні 0 балів – високий рівень корупції, 100 балів – корупція відсутня).

**Динаміка експорту та імпорту України,
2008-2016 рр., млн. грн.**

Рік	Експорт	Імпорт
2008	444859	520588
2009	423564	438860
2010	549365	580944
2011	707953	779028
2012	717347	835394
2013	681899	805662
2014	770121	834133
2015	1044541	1084016
2016	1174625	1323127

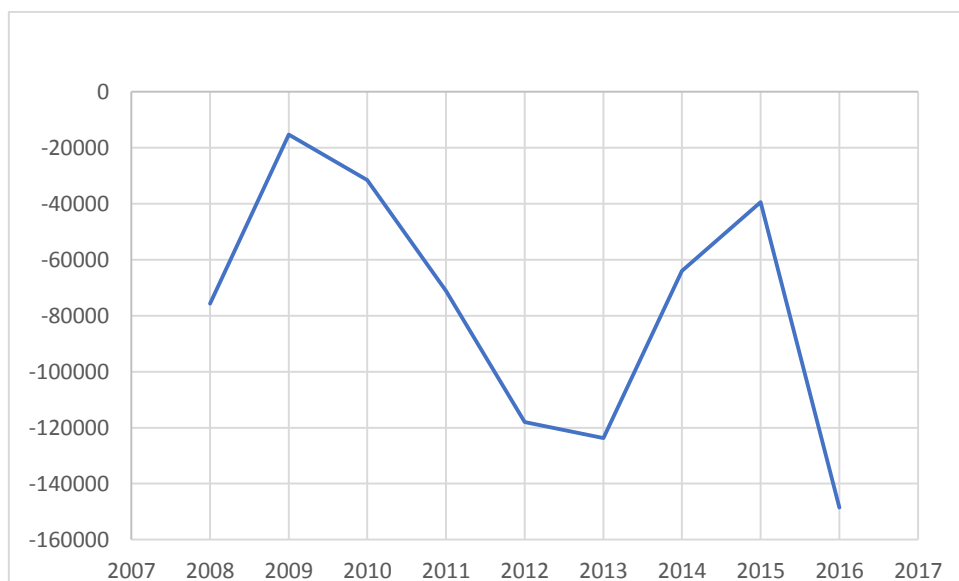
Побудовано автором на основі джерела [3]

Як видно з таблиці динаміка експорту та імпорту є негативною: найбільший показник зареєстрований у 2014 р., після чого спостерігається різкий спад. Середній темп приросту експорту становить $-1,778\%$. Середній темп приросту імпорту становить $-1,158\%$. Найбільший спад був відповідно у 2015 і 2016 рр.

На рисунку 1 зображено основні групи товарів, що імпортуються до України.

З проведеного дослідження зроблено висновки, що найбільшими за обсягами імпорту є такі товарні групи як: мінеральні продукти – 25%, машини та обладнання – 20% і також продукція хімічної промисловості із показником 13% [3].

Також було виявлено, що найбільшими за обсягами експорту є такі товарні групи як: аграрна продукція – 41%, недорогоцінні метали – 23% та машини і обладнання, що становлять відповідно 10% від загального експорту.

**Рис. 1. Сальдо зовнішньої торгівлі України,
2008-2016рр., тис.грн.**

Побудовано автором на основі джерела [3]

З рисунку 1 видно, що динаміка сальдо є доволі негативною. Особливо погана ситуація спостерігається у 2016 р. З 2015 р. сальдо збільшилось на 109027 тис.грн., що свідчить про те, що Україна стала більш залежною від іноземних партнерів, точніше, її імпортозалежність зросла.

Тобто, з проведеного дослідження можна зробити висновок, що Україна доволі інтегрована в процеси світової торгівлі і господарства, є країною з відкритою економікою, що підтверджує залежність країни від країн-контрагентів. Також, якщо оцінювати потенціал України, то в перспективі країна може стати центром європейської торгівлі, чому сприяє ресурсний потенціал, географічне розташування та можливості розвитку.

Список джерел:

1. *Доповідь Прес-служби Мінекономрозвитку [Електронний ресурс]*
Режим доступу: <http://www.me.gov.ua/News/Detail?lang=uk-UA&id=01c93639-3997-4053-9aff-7999de39d965&title=EkспортTovarivZUkrainiZrisNa20-6-Za11-Misiatsiv2017-Roku>
2. *The Global Competitiveness report 2017-2018 [Електронний ресурс]*
Режим доступу: <http://reports.weforum.org/global-competitiveness-index-2017-2018/>
3. *Державна служба статистики України [Електронний ресурс]*
Режим доступу: <http://www.ukrstat.gov.ua/>
4. *Сайт Міністерства фінансів України [Електронний ресурс]*
Режим доступу: <https://index.minfin.com.ua/ua/economy/gdp/eximp/>
5. *Майорова Т. В. , Диба М. І., Онишко С. В. та ін.; Активізація інвестиційного процесу в Україні: колективна монографія / за наук. ред. М. І. Диби, Т. В. Майорової; М-во освіти і науки, молоді та спорту України, ДВНЗ «Київський нац. екон. ун-т ім. В. Гетьмана». – К.: КНЕУ, 2012. – 472 с.*